

Kongress 2014

Horizonte der Islamischen Theologie

Abstract – Sektion 6, Panel 5

Referent *AYŞE BÖHÜRLER*
Thema *BİR BELGESELÇİ GÖZÜYLE İSLAM DÜNYASINDA KADIN SORUNLARI*

Dünyada yaklaşık 1.5 milyar Müslüman var. Bu nüfusun çoğunluğu ise Asya –Pasifik eksenini ve Ortadoğu-Kuzey Afrika’da yaşıyor. Her bir İslam ülkesi birbirinden farklı tarihî, kültürel, ekonomik ve siyasî geçmişe sahip. İslam ortak paydasında birleşen bu ülkelerde yaşayan kadınların sorunları ise ülkelerinin tarihi ve kültürü çerçevesinde değişiklik gösteriyor. Her ülke, kendi kültürü, yaşama biçimi ve alışkanlıkları ile İslam’ın sentezinden ortaya çıkan bir kadın algısı ortaya çıkarmış. İslam dünyasında kadın sorunlarını ele alırken bu perspektifi göz önünde bulundurduğumuzda çözüm odaklı yaklaşımlar ortaya koyabiliriz. Bir TV programcısı ve belgesel yapımcısı olarak farklı kıta ve kültürlerde, Sudan, Pakistan, Umman, Cezayir, Suriye, Mısır, Malezya, Endonezya, İran, Lübnan, Filistin, Tunus, Katar, İngiltere gibi ülkeleri kapsayan geniş bir hatta kadın haklarını araştıran belgeseller yaptım. Sokaklardan parlamentolara farklı konumlarda birçok kadınla konuştum. Bu ülkelerde kadın meselesine bakarken kendi bulunduğumuz yerden değil, toplumların kendi kültürlerinin içinden meseleye bakılması gerektiğine inanıyorum. Sizlere yapacağım sunumda bu çeşitliliği özetlemek istiyorum.

İslam dünyasındaki kadınları değerlendirirken mutlaka göz önünde bulundurmamız gereken önemli noktaları sizlerle paylaşmak istiyorum:

- 1- Her bir ülke kendi içinde tarihi, kültürel ve ekonomik referansları ile değerlendirilmeli.
- 2- İslam ülkelerinin büyük bölümü İkinci Dünya Savaşı sonrasında bağımsızlaşmış ülkeler. Birçoğunun sömürge yönetimleri altında geçen uzun bir geçmişi var. Bir bölümü de yeniden oluşturulmuş ülkeler. Ülkelerde yerleşik bir demokrasinin olmaması kadın haklarına ilişkin bilinci etkilemiş.

3- İslam ülkelerinde kadın meselesi ikincil ya da önemsiz bir mesele olarak görülmüş. Dini hassasiyet yerine toplumsal kültürel hassasiyetler ön plana çıkmış. Gelenekler ya da geleneklerin etkilediği dini yorumlar gerçek dinin önüne geçmiştir.

4-Kadın haklarına ilişkin her çalışma batı empozesi olarak kabul edilmiş. Batılılaşma, dini hassasiyetin kaybolması, bozulma korkusu kadın meselesinde daha çok ön plana çıkmış.

5-Bu konuda çalışan derneklerin batı kaynaklı olması, kadın hakları söyleminin yaygınlaşmasını engellemiş. Erkeklerin de 'Batılılar bizim aile yapımızı bozmak istiyor.' söylemine referans oluşturmuş. Feminizm söylemi birçok ülkede reaksiyon alıyor.

6.Ülkelerin mezhepleri kadın hakları söyleminin sertlik veya yumuşaklığını etkilemiş.

7-Coğrafya mizacı, mizaç da kadın meselesine bakışı etkilemiş.

8- Kabilecilik, geleneksel yaklaşımlar dini hassasiyetlerin önüne geçmiştir. Dini konular erkekler için toplumsal güç kaynağı olarak görülmüş. Kadınlar hep haklarında karar verilen olmuş.

9- 21. yüzyılın kadınları İslam toplumlarını değiştirecek en büyük güç olarak önümüzde duruyor.